

Ne kadar CO₂ tüketiyoruz, azaltmak için ne yapabiliriz?

Bilindiği gibi dünyanın iklim düzenini bozan sera gazları içinde en büyük oranı karbon dioksit (CO₂) oluşturmaktadır. Bu gerçekten hareketle Açık Toplum Vakfı olarak, *Farkındalık ve Fark Yaratmak: Türkiye'nin CO₂ Salımları* başlıklı bir çalışmaya destek vermiş bulunuyoruz.

Boğaziçi Üniversitesi'nden Doç. Dr. Gürkan Kumbaroğlu ile Sabancı Üniversitesi'nden Doç. Dr. Yıldız Arıkan'ın gerçekleştirdiği çalışmanın raporunda, Türkiye'nin karbon salımlarında bölgelerin ve sektörlerin katkısı belirlenirken, sektörel salımlar AB ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak veriliyor. Hane ve kişiler bazında ise farklı gelir grubunda bulunan, ayrı bölgelerde yaşayan ve değişik mesleklere sahip kişilerin yaşam tarzı alışkanlıklarına bağlı olan CO₂ salımları bileşenlerine ayrılıp incelenirken; bireylerin yaşam konforundan ödün vermeden yapabilecekleri değişikliklerle iklim değişikliğini önlemede yaratacakları etkilerin ne kadar önemli olduğuna dikkat çekiliyor.

Raporun ilginç tespitleri var: Türkiye kişi başı CO₂ salımları düşük, ancak salım yoğunlukları yüksek bir ülke. 2006 yılı CO₂ salım değerleri kıyaslandığında Türkiye toplam salım hacmi sıralamasında 30 Avrupa ülkesi arasında yedinci sırada yer alırken kişi başı salım sıralamasında sondan bir önceki sırada bulunuyor. Salım yoğunlukları bakımından karşılaştırıldığında, eski Doğu Blok ülkelerinden sonra GSYH başına salım sıralamasında sekizinci sırada yer alan Türkiye, nihai enerji tüketimi başına salımlarda benzer şekilde dokuzuncu sırada yer alıyor.

Türkiye'deki toplam CO₂ salımının coğrafi bölgeler bazında gösterdiği farklılıklar ise bölgelerin iklimsel, demografik ve yapısal özellikleri ile ilişkili. Ulaşım kaynaklı kişi başı yıllık salım miktarlarında Ege Bölgesini sırasıyla İç Anadolu, Marmara, Karadeniz, Akdeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu Bölgeleri takip ediyor. Ekonomik faaliyetlerin ve gelir düzeyinin yüksek olduğu Batı Anadolu'da salımlar daha yüksek çıkarken, şehirlerarası yolculuklardan kaynaklanan bölgesel kişi başı CO₂ salımlarında özel araçların katkısı Batı bölgelerinde Doğu'ya göre 2-3 kat fazla. Ev yaşamından kaynaklanan CO₂ salımları ise en düşük Akdeniz, en yüksek İç Anadolu bölgesinde görülüyor. Güney'den Kuzey'e giderken artan CO₂ salımlarında iklimin belirleyici rolü bulunuyor.

Yüksek salım yoğunluklarının ülke ekonomileri ve çevre için oluşturduğu tehdidin önlenmesi için bir dizi çözüm önerisine de yer verilen çalışmada, CO₂ salımlarını başarıyla sınırlayan ülkelerin bu konuya bütünlük politikaları ile yaklaşmakta olduğuna dikkat çekiliyor. Türkiye'nin de enerji-çevre ve ekonomi etkileşimini göz önüne alan uzun önemli politikalarını bir an önce belirlemesi, geniş kapsamlı bir sürdürülebilir kalkınma planlaması yapması gerektiği vurgulayan çalışma, bireylerin iklim değişikliği tehdidine karşı kendi yaşam tarzlarını sorgulamalarına, toplumun sorumluluk bilincinin artmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Ayrıntılı Bilgi İçin: Gül Türün
Açık Toplum Vakfı İletişim Danışmanı
GSM: 0 532 377 15 18 e-mail: gturun@aciktoplumvakfi.org.tr